

MEHMED REŞİD BOSNEVÎ VE DİVANİ ÜZERİNE BİR İNCELEME

İsmail YAPICI

Burç Üniversitesi / Bosna Hersek

Ali Rıza ÖZUYGUN

Burç Üniversitesi / Bosna Hersek

Anahtar Kelimeler: Bosna, Bosna edebiyatı, Reşid Bosnevi, Divan.

ÖZET

Bosnalı bir şair olan Mehmed Reşid Bosnevi 17. yüzyılın sonları ile 18. yüzyılın başlarında yaşamış mutasavvıf şairdir. Öğrenimine Bosna'da başlayıp ve daha sonra İstanbul'da tamamlayan Mehmed Reşid Bosnevi'nin en önemli eseri Divan'ıdır. Şiirlerini çoğunlukla Türkçe bir kısmını ise Farsça yazmıştır. Bu çalışmamızda Bosna ve Bosna edebiyatı hakkında kısaca bilgi verildikten sonra Reşid Bosnevi'nin hayatı ve Divan'ı tanıtılacaktır.

NECAD İBRİŞİMOVİÇ'İN “KARABEY” VE MİZANCI MEHMET MURAT'IN “TURFANDA MI YOKSA TURFA MI” ADLI ROMANLARINDA “İNANÇ” TEMİ ÜZERİNE KARŞILAŞTIRMALI BİR İNCELEME

Ayşe Sümeyye TURAN

Trakya Üniversitesi, Edirne / Türkiye

Anahtar Kelimeler: XIX. yüzyılda Osmanlı Devleti, Roman, Tarihî Roman, İnanç, İslâmiyet, Kültür.

ÖZET

Doğu ve Batı dünyası arasında köprü vazifesi gören Saraybosna ve İstanbul birçok farklı dinin birbirine temas ettiği iki nokta; kültürel zenginliklerle dolu, ortak geçmişleri olan iki şehirdir. Aralarındaki ortaklığın tarihsel bir süreci

paylaşmaktan başka cepheleri de vardır. İslâm inancı; bir zamanlar tek bir devletin bayrağı altında bulunan; fakat artık ayrı sınırlar içerisindeki bu iki şehrin yakınlığını artıran manevî bir güçtür. XIX. yüzyılın sonlarında yaşanan ayrılığa karşı insanların birleştirici güç olarak daha sıkı tutunduğu İslâm inancı, edebiyata da etki etmiş, Boşnak ve Türk edebiyatlarının o dönem yazılmış ya da o dönemi işleyen tarihî romanlarında ortak bir tema olarak yerini almıştır diyebiliriz. Bu çalışmada Boşnak edebiyatının ünlü yazarlarından Necad İbrişimoviç'in XIX. yüzyıl sonlarındaki Saraybosna'yı gözler önüne taşıdığı tarihî romanı Karabey ile Mizancı Mehmet Murat'ın Turfanda Mı Yoksa Turfa Mı adlı, Osmanlı Devleti'nin son demlerinde toplum yapısındaki değişme ve gelişmeleri İslâmî düzen etrafında takip ettiği romanı, önce müstakil bir şekilde ele alınacak, daha sonra ise inanç teması bağlamında karşılaştırılarak incelenecektir. İnceleme esnasında toplumbilim, felsefe ve tarih alanlarından daha isabetli sonuçlar elde etmek adına yararlanılacaktır. Edebî eserler hakkında yapılan her çalışma, mevcut eseri daha iyi anlamak adına gerçekleştirilen bir çabadır. Bu çabaya ilave olarak eserler vasıtasıyla Boşnak edebiyatı ile Türk edebiyatı arasında ayniyet teşkil eden unsurları ortaya çıkarmak ve Saraybosna ile İstanbul şehirlerinin dinî, kültürel zeminde buluşan yönlerine işaret edebilmek; böylelikle edebiyat araştırmalarına katkı sağlamak ve kültürel temasları canlandırmak amaçlanmıştır.

A COMPARATIVE INVESTIGATION OF “İNANÇ” THEME IN NECAD İBRİŞİMOVIÇ’S NOVEL “KARABEY” AND MİZANCI MEHMET MURAT’S NOVEL “TURFANDA MI YOKSA TURFA MI”

Key words: Ottoman Empire in nineteenth century, Novel, Historical Novel, Belief, Islam, Culture.

ABSTRACT

Saraybosna and Istanbul cities are bridge between world of East and West. They are a point of contact for a lot of religions. They also have a common past. This cities not only share a period of historical, but also peoples in there mostly believe in Islam. Religion of Islam has an important role in the lands because of brings people together. They relied on Islam as separated from each other in past. And this situation have influenced on their literature. It is possible to say that religion of Islam have occurred in novels of Bosnian and Turkish literature as a common theme. In this study, it is investigated Necad

İbrişimoviç's historical novel Karabey and Mizancı Mehmet Murat's novel, firstly one by one, and then comparing with each other. In this way, it is aimed to contribute the researches of literature and also aimed to find points of common between two cultures.

TÜRK SAĞININ İDEOLOJİK BAGAJI: NİHAL ATSIZ ROMANLARINDA MİTLER VE MİLLET

Güldeniz KİBRIS

Leiden University / Hollanda

Anahtar Kelimeler: Milli kimlik, Türk milliyetçiliği, Nihal Atsız.

ÖZET

Milliyetçi elit, milli kimliğin yaratılması sürecinde, var olan tarihsel ve siyasi koşulların da etkisiyle bazı mitler, efsaneler, semboller kullanır. Buradaki esas amaç milli kimliği kimliğe meşruiyet kazandırarak devamlılığını sağlayabilmektir. Edebiyat kitleleri etkileyebilme gücü açısından bu ideolojik bagajın yaratılmasında önemli rol oynar. Bu doğrultuda bakıldığında; Türkiye'de sağ düşüncenin şekillenmesinde Nihal Atsız'ın yarattığı birikimin önemli katkıları bulunduğu görülebilir. Atsız'ın sunduğu ya da yeniden ürettiği mitler, semboller, düşman imgeleri sağın milliyetçi ideolojik bagajını tamamlamıştır. İşte, bu çalışmada yazarın Bozkurtlar Diriliyor, Bozkurtların Ölümü ve Deli Kurt romanlarında Türklük imgesi, düşman, ve devlet kavramlarına bakış açısı anlatılmaya çalışılacaktır.

THE IDEOLOGICAL BAGGAGE OF THE TURKISH RIGHT: MYTHS AND NATIONHOOD IN NİHAL ATSIZ NOVELS

Keywords: National identity, Turkish nationalism, Nihal Atsız.

ABSTRACT

National identities are constructed by the nationalist elite through shared symbols, myths and legends depending on the existing historical and political conditions. The actual aim here is to provide the continuity of the nation by